

PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA. Llengua Catalana i Literatura 3r ESO

0. INTRODUCCIÓ

El departament de Llengua Catalana i Literatura per al curs 2018/2019 està format per les professores i els professors següents: Catalina Deyà Simonet, cap d'estudis adjunta; Eulàlia Carbonell, cap d'estudis; Maria Contestí, cap de departament; Simó Casanova Gual, professor; Maria Pons, professora; Francesc Xavier López, professor. Catalina Deyà Simonet és cap d'estudis adjunta (10 hores), i a més impartirà les classes de llengua i literatura a 2 grups de 1r d'ESO (6 hores) i 1 grup de llengua i literatura de 2n d'ESO (3 hores).

Eulàlia Carbonell és cap d'estudis (15 hores) i impartirà les classes de llengua i literatura a un grup de 1r d'ESO (3 hores).

Maria Contestí Darder és cap de departament (3 hores) i coordinadora del Club de Lectura (2 hores) i impartirà les classes de llengua i literatura a dos grups de 1r d'ESO (6 hores) i tres grups de 2n d'ESO (9 hores).

Per altra banda, Maria Pons impartirà les classes d'àmbit sociolingüístic a un grup de 3r de PMAR (9 hores), una tutoria de 3r de PMAR (1 hora), un grup de 1r d'ESO (3 hores), dos grups de 2n d'ESO (6 hores).

Simó Casanova impartirà les classes de llengua i literatura a tres grups de 4t d'ESO (10'5 hores), una tutoria a 4t ESO (1 hora), un grup de 3r d'ESO (3 hores), 2 hores de PALIC i la coordinació de Comissió lingüística (1 hora).

Francesc Xavier López impartirà les classes de llengua i literatura a dos grups de 3r d'ESO (6 hores), una tutoria a 3r ESO (1 hora), un grup de 4t d'ESO (4 hores), PALIC (6 hores) i la coordinació del Programa Intercat (1 hora).

Per a l'elaboració d'aquesta programació se seguirà el Decret 34/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableixen els currículums de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears, amb especial atenció als articles del decret i a la part de Llengua Catalana i Literatura.

Les reunions de departament es duran terme els dimecres a 5a hora i sempre que sigui necessari es convocarà una reunió extraordinària.

1. Seqüenciació de continguts per cursos.

BLOC 1. COMUNICACIÓ ORAL: ESCOLTAR I PARLAR

Escoltar

- Comprensió, interpretació i valoració de textos orals en relació amb l'àmbit d'ús: àmbit personal, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social.
- Comprensió, interpretació i valoració de textos orals en relació amb la finalitat que persegueixen: textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats.
- Observació, reflexió, comprensió i valoració del sentit global dels debats, col·loquis i converses espontànies, de la intenció comunicativa de cada interlocutor i aplicació de les normes bàsiques que els regulen.

Parlar

- Coneixement i ús progressivament autònom de les estratègies necessàries per a la producció i avaluació de textos orals.
- Coneixement, ús i aplicació de les estratègies necessàries per parlar en públic: planificació del discurs, pràctiques orals formals i informals i avaluació progressiva
- Participació en debats, col·loquis i converses espontànies mitjançant l'observació i el respecte de les normes bàsiques d'interacció, intervenció i cortesia que regulen aquestes pràctiques orals.

BLOC 2. COMUNICACIÓ ESCRITA: LLEGIR I ESCRIURE

Llegir

- Coneixement i ús de les tècniques i les estratègies necessàries per a la comprensió de textos escrits.
- Lectura, comprensió, interpretació i valoració de textos escrits d'àmbit personal, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social.
- Lectura, comprensió i interpretació de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats.
- Actitud progressivament crítica i reflexiva davant de la lectura, organitza raonadament les idees i les exposa i respecta les dels altres.
- Ús progressivament autònom dels diccionaris, de les biblioteques i de les tecnologies de la informació i la comunicació com a font d'obtenció d'informació.

Escriure

- Coneixement i ús de les tècniques i les estratègies per a la producció de textos escrits: planificació, obtenció de dades, organització de la informació, redacció i revisió del text. L'escriptura com a procés.
- Escriptura de textos relacionats amb l'àmbit personal, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social.
- Escriptura de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats.
- Interès creixent per la composició escrita com a font d'informació i aprenentatge i com a forma de comunicar sentiments, experiències, coneixements i emocions.

BLOC 3. CONEIXEMENT DE LA LLENGUA

La paraula

- Reconeixement, ús i explicació de les categories gramaticals: substantiu, adjectiu, determinant, pronom, verb, adverbi, preposició, conjunció i interjecció.
- Reconeixement, ús i explicació dels elements constitutius de la paraula. Procediments per formar paraules.
- Comprensió i interpretació dels components del significat de les paraules: denotació i connotació.
- Coneixement reflexiu de les relacions semàntiques que s'estableixen entre les paraules.
- Observació, reflexió i explicació dels canvis que afecten el significat de les paraules: causes i mecanismes. Metàfora, metonímia, paraules tabú i eufemismes.
- Coneixement, ús i valoració de les normes ortogràfiques i gramaticals reconeixent el seu valor social i la necessitat de cenyir-s'hi per aconseguir una comunicació eficaç.
- Utilització de diccionaris i altres fonts de consulta en paper i format digital sobre l'ús de la llengua.

Les relacions gramaticals

- Reconeixement, identificació i explicació de l'ús dels diferents grups de paraules: grup nominal, adjectival, preposicional, verbal i adverbial i de les relacions que s'estableixen entre els elements que els conformen en el marc de l'oració simple.
- Reconeixement, ús i explicació dels elements constitutius de l'oració simple: subjecte i predicat. Oracions impersonals, actives i oracions passives.

El discurs

- Reconeixement, ús i explicació dels connectors textuais i dels principals mecanismes de referència interna, tant gramaticals com lèxics.
- Reconeixement, ús i explicació dels diferents recursos de modalització en funció de la persona que parla o escriu.
- L'expressió de l'objectivitat i la subjectivitat a través de les modalitats oracionals i les referències internes a l'emissor i al receptor en els textos.
- Explicació progressiva de la coherència del discurs tenint en compte les relacions gramaticals i lèxiques que s'estableixen en l'interior del text i la seva relació amb el context.

Les varietats de la llengua

- Coneixement dels orígens històrics de la realitat plurilingüe d'Espanya i valoració com a font d'enriquiment personal i com a mostra de la riquesa del nostre patrimoni històric i cultural.

Llengua i societat

- Les llengües com a elements configuradors de la identitat personal i col·lectiva. Actituds i prejudicis.
- Coneixement i reflexió de la diversitat lingüística en el món actual. Principals famílies lingüístiques.
- Coneixement de les llengües romàniques.
- Coneixement de les llengües de l'Estat espanyol i de com estan distribuïdes geogràficament.
- Coneixement del domini lingüístic. El nom de la llengua. La unitat de la llengua

catalana i la variació geogràfica del català.

- Comprensió i anàlisi de l'origen i l'evolució de la llengua catalana.
- Reflexió sobre la relació de la llengua catalana amb altres llengües i identificació dels fenòmens de contacte. Comprensió i reconeixement del conflicte lingüístic.
- Coneixement de l'estatut jurídic de les llengües de les Illes Balears.
- Observació i coneixement de la variació social del català.
- Coneixement de l'Institut d'Estudis Catalans.

BLOC 4. EDUCACIÓ LITERÀRIA

Pla lector

- Lectura lliure d'obres de la literatura catalana i universal i de la literatura juvenil com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement del món per aconseguir el desenvolupament dels seus propis gustos i interessos literaris i la seva autonomia lectora.
- Introducció a la literatura a través dels textos.
- Aproximació als gèneres literaris i a les obres més representatives de la literatura catalana des de l'edat mitjana fins al segle XVIII a través de la lectura i l'explicació de fragments significatius i, si és el cas, textos complets.

Creació

- Redacció de textos d'intenció literària a partir de la lectura de textos i l'ús de les convencions formals del gènere i amb intenció lúdica i creativa.
- Consulta i ús de fonts i recursos variats d'informació per dur a terme treballs.

2. Objectius específics de l'àrea.

La matèria de llengua catalana i literatura de l'educació secundària obligatòria té els objectius següents:

1. Valorar la llengua i la comunicació com a mitjà per a la comprensió del món dels altres i d'un mateix, per participar en la societat plural i diversa del segle XXI, per a l'entesa i la mediació entre persones de procedències, llengües i cultures diverses, evitant qualsevol tipus de discriminació i estereotips lingüístics.
2. Aconseguir la competència comunicativa oral i escrita en llengua catalana per

comunicar-se amb els altres, per aprendre (en la cerca i l'elaboració d'informació i en la transformació dels coneixements), per expressar les opinions i concepcions personals, apropiar-se i transmetre les riqueses culturals i satisfer les necessitats individuals i socials.

3. Aconseguir la competència en llengua catalana com a vehicle de comunicació parlada o escrita, per a la construcció dels coneixements, per al desenvolupament personal i l'expressió i per a la seva participació en les creacions culturals. A fi que sigui possible que, al final de l'educació secundària obligatòria, s'utilitzi normalment i correctament la llengua catalana.

4. Emprar amb autonomia i esperit crític els mitjans de comunicació social i les tecnologies de la informació i la comunicació per obtenir, interpretar, elaborar i presentar en diferents formats informacions, opinions i sentiments diversos i per participar en la vida social.

5. Interaccionar, expressar-se i comprendre oralment o per escrit, de manera coherent i adequada als contextos acadèmic, social i cultural, i adoptar una actitud respectuosa i de cooperació.

6. Comprendre discursos orals i escrits en els diversos contextos de l'activitat acadèmica, social i cultural, valorar la lectura com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement d'un mateix i del món, i consolidar hàbits lectors.

7. Comprendre, interpretar i valorar textos orals i escrits de diferents àmbits, tot tenint en compte les finalitats i les situacions en què es produeixen i els elements verbals i no verbals que intervenen en la seva recepció.

8. Comprendre i crear textos literaris utilitzant els coneixements bàsics sobre les convencions dels gèneres, els temes i motius de la tradició literària i els recursos estilístics, i valorar el coneixement del patrimoni literari com una manera de simbolitzar l'experiència individual i col·lectiva.

9. Aplicar de manera reflexiva els coneixements sobre el funcionament de la llengua i les normes d'ús lingüístic per comprendre i produir missatges orals i escrits amb adequació, coherència, cohesió i correcció.

10. Conèixer la realitat plurilingüe de les Illes Balears, d'Espanya i del món actual, i valorar les varietats de la llengua i la diversitat lingüística del món com una riquesa cultural i personal.

11. Manifestar una actitud receptiva, interessada i de confiança en la pròpia capacitat

d'aprenentatge i d'ús de les llengües i participar activament en el control i avaluació del propi aprenentatge i el dels altres.

12. Cercar, consultar, citar i aplicar estratègies de lectura comprensiva i crítica de textos, tant de fragments com d'obres completes i d'altres fonts d'informació per adoptar una visió personal i crítica

13. Usar tant les fonts impreses com les digitals per obtenir, seleccionar i transmetre informació i per produir treballs acadèmics amb rigor, claredat i coherència.

14. Reflexionar, reconèixer i analitzar els diferents nivells de la llengua (fonològic, ortogràfic, morfològic, sintàctic, lexicosemàntic i textual) i els elements que hi pertanyen per a la producció, recepció i autocorrecció de textos.

15. Identificar la intenció comunicativa dels missatges orals i escrits, assenyalar els mecanismes de relació i estructura dins el text i entre el text i el seu context a fi de desenvolupar lectures crítiques dels missatges que hi apareixen.

16. Valorar la importància d'emprar el registre lingüístic adequat a cada situació comunicativa.

17. Promoure la capacitat de reflexió sobre la unitat del fet artístic i les relacions que s'estableixen entre la literatura i la resta de disciplines artístiques (cinema, pintura, música...).

18. Comprendre els textos representatius de la literatura en llengua catalana des de l'edat mitjana fins a l'actualitat, reconèixer i valorar la seva intencionalitat, la relació amb el context sociocultural i les convencions dels gèneres com a part del patrimoni comú.

19. Aplicar tècniques i estratègies (resum, esquema, mapa conceptual, esborrany...) per afavorir l'aprenentatge i optimitzar l'estudi.

3. Orientacions metodològiques:

- Mètodes i propostes didàctiques

Els departaments de Llengua catalana i de llengua castellana treballen en un currículum integrat de llengües, que eviti les repeticions innecessàries de continguts i que, alhora, faci que els alumnes siguin conscients que poden aprofitar el que saben d'una llengua per l'altra. Per aquest motiu planificam l'ensenyament de les llengües

del currículum de manera coordinada. Les hores de reunió de departament coincideixen, la qual cosa ens facilita la feina.

El currículum preveu el treball en competències. Per això cal seguir una **metodologia** que tengui com a finalitat que els alumnes siguin competents. Per això, els **criteris metodològics** parteixen d'aquest punt i se centren en quatre factors: l'alumnat, els objectius, el professorat i les activitats.

ALUMNAT

Es realitzarà un **diagnòstic inicial** que permeti conèixer quin és el punt de partida a nivell de coneixements, habilitats o valors dels alumnes, a partir dels quals es podrà seguir al màxim el seu ritme d'aprenentatge i de maduració.

Durant les classes se cercarà afavorir maneres d'ensenyar i d'organitzar el treball a l'aula que faciliten **atendre la diversitat**.

La **motivació** comporta la implicació de l'aprenent en el procés d'ensenyament/aprenentatge, el fa ser element actiu en la presa de decisions i interessar-se en l'assoliment dels objectius.

Els aprenents han de ser conscients que únicament ells poden fer possible el seu **propri aprenentatge**. Han de desenvolupar la capacitat de treball autònom i que implicar-se en l'autoavaluació, reconèixer que els aprenentatges de llengua que realitzen són útils i que les activitats que realitzen tenen sentit i s'encaminen a la consecució dels objectius.

Esperam dels alumnes que segueixin les directrius del professorat, que participin activament en les activitats, que cooperin en la realització de les tasques i en el desenvolupament del procés global d'ensenyament/ aprenentatge.

OBJECTIUS

Tenint en compte la diversitat de l'alumnat, la consecució dels objectius serà diferent, sense oblidar mai els mínims. Es treballaran des del començament tots els aspectes bàsics de la llengua escrita, el lèxic, la gramàtica, la literatura, la sociolingüística i l'expressió oral, ja que és un dels punts febles de l'alumnat.

Es donarà un enfocament comunicatiu i funcional a l'àrea, ja que el llenguatge és la base del desenvolupament integral de la persona, facilita el coneixement de l'entorn sociocultural i és l'instrument indispensable per al procés d'aprenentatge. Potenciarem les quatre destreses bàsiques: escoltar, parlar, llegir i escriure; i es farà servir una metodologia activa que tenguí en compte la diversitat quant a capacitats, interessos i necessitats.

Per tot això, quant a la forma de treballar a l'aula, ens proposem fer **classes fonamentalment comunicatives**, és a dir, sessions a les quals l'alumne utilitzi la llengua, tant per parlar com per escriure, escoltar i llegir. Aquest enfocament exigeix de la nostra part un esforç per abandonar el costum de monopolitzar el discurs, donant a l'alumne la possibilitat que sigui qui esdevingui el protagonista. L'aprenent ha de ser el centre.

L'aula ha de ser considerada com un espai d'aprenentatge quasi total. Tant els alumnes com els professors haurien de convertir en habitual el fet d'aprofitar per l'aprenentatge totes les situacions que es produeixin dins l'aula.

Tant en **llengua oral** com **escrita**, a l'hora de treballar els objectius procedimentals, se seguirà el següent procés:

- Observació, lectura i audició de textos de diversos tipus, models, registres...
- Anàlisi dels textos.
- Planificació i producció de textos propis.

En les activitats d'expressió oral i escrita hi intervenen aspectes relacionats amb l'autoestima, la visió del món, la capacitat d'argumentar amb la paraula, la relació amb els altres, com s'assumeix el risc d'equivocar-se, la seguretat en un mateix per emetre opinions, etc. Així, cal tenir en compte les estratègies d'aprenentatge individuals, l'autoregulació del propi procés d'aprenentatge i la

tria adequada d'activitats d'aula.

Les activitats destinades a l'**expressió oral** no necessàriament han de suposar una ruptura en la dinàmica habitual de la classe; s'aprofitaran les situacions orals que crea la mateixa dinàmica de les classes (comentaris de textos, de lectures, de notícies; exposicions: de temes, de treballs, etc.; participació en: debats, col·loquis, grups de treball, etc.; exercicis de creació: narrar una història de forma improvisada, relatar una notícia, dramatitzar una situació, etc).

La lectura constitueix un factor primordial per al desenvolupament de les competències bàsiques. Entenem la lectura de textos literaris no sols com a font de nous coneixements, sinó també com a plaer, com a eina que permet l'apropament a la ficció, a l'estètica i a l'art literari. A través de les obres de la literatura es pot potenciar la lectura i refermar l'hàbit lector, ampliar el repertori lèxic, crear opinions, comprendre dimensions de la cultura pròpia i de les altres, estructurar el pensament. També pot ajudar a desenvolupar l'actitud crítica, la fantasia i el gust estètic i pot permetre crear a l'aula contextos favorables per al debat literari i l'activitat creativa.

Per a l'aprenentatge interactiu es treballarà en **grup reduït**, dins del qual s'optimitzen les capacitats d'aprendre i els ritmes de feina, s'intercanvien coneixements, es millora el rendiment i es comparteixen responsabilitats. Es tracta d'assolir alhora objectius d'equip i de millorar el clima del grup quant a eficàcia i a convivència. La participació i la cooperació faciliten també el desenvolupament d'habilitats socials bàsiques.

Amb el **treball per projectes/tasques** la llengua es converteix en eina i matèria alhora. Les **quatre habilitats** s'usen durant el desenvolupament: l'alumne llegeix per consultar, per obtenir criteris lingüístics, per prendre notes, per reflexionar, per imaginar solucions, per proposar iniciatives...; escriu per resumir el que ha llegit, per aprendre a escriure, per recollir el que s'ha dit, per guiar el que dirà, per plasmar el que vol, per manifestar el que pensa...; escolta per comprendre unes regles, per participar en un debat, per

esquematzar unes idees, per seguir una lectura en veu alta...; parla per comunicar una reflexió, per llegir el que ha escrit, per comentar el que han escrit els altres, per valorar el que s'ha fet...

Els processos que genera la consecució de les tasques de la programació es corresponen plenament amb els que configuren una activitat d'**aprenentatge cooperatiu**:

- Posar-se d'acord sobre el que s'ha de realitzar.
- Decidir com es fa i què ha de fer cadascú.
- Realitzar els corresponents treballs o proves individuals.
- Discutir els trets d'allò que realitza o ha realitzat cadascú, en funció de criteris preestablerts, ja sigui pel professor o pel mateix grup.
- Valorar en grup els resultats, en funció dels criteris establerts amb anterioritat.

PROFESSORAT

El **paper del professor o professora** al centre i a l'aula no pot ser el de simple informador. Més aviat les seves funcions s'han de dirigir cap a:

- **motivació, assessorament, orientació i ajuda dels alumnes**

El professorat no és només l'expert, també el mediador i el motivador del procés d'ensenyament/aprenentatge.

- **proposta d'activitats**

- Proposar activitats per a la pràctica dels coneixements adquirits.
- Orientar les activitats d'aula i proposar actuacions d'abast més ampli en una organització flexible i dinàmica.
- Individualitzar l'ensenyament per atendre millor la diversitat.

- **negociació argumentada del procés didàctic**

- transmetre informació, actituds positives envers l'aprenentatge i valors per a la convivència.

- Promoure la reflexió sobre les activitats

- **avaluació tot el procés d'aprenentatge.**

- Ha de donar a conèixer al grup els objectius i els elements que permetran l'avaluació i ha d'ajudar els alumnes a autoavaluar-se i a reflexionar sobre el propi aprenentatge.

- Valorar la capacitat pròpia per realitzar de manera adequada una avaluació formativa i continuada

- Dur a terme l'elaboració de conclusions.

Tot el que hem dit s'ha d'entendre sense perjudici de la manera personal d'ensenyar que tingui el professor/-a i de la seva llibertat de càtedra, però aquesta tampoc s'ha d'entendre com una llicència que permeti obviar la programació.

ACTIVITATS

Activitats diverses. Treballarem d'una forma activa realitzant moltes activitats el més variades possibles i procurant que un percentatge considerable de les quals es faci en grup, ja que creiem que és la millor manera de posar en pràctica l'ús de la llengua, que és un dels principals objectius. Per a les activitats relacionades amb l'estudi literari utilitzarem poemes musicats i material audiovisual sempre que sigui possible.

Les activitats didàctiques que es duguin a terme hauran de tenir les següents **característiques:**

- Estar organitzades i seleccionades acuradament
- Afavorir l'aprenentatge constructiu i significatiu dels alumnes.
- Possibilitar l'aprenentatge funcional.

Les activitats han de ser **útils i multidisciplinars**, han de potenciar l'autoestima i adequar-se als diferents ritmes d'aprenentatge. A més, han de preveure l'ús dels mitjans audiovisuals i informàtics, permetre el treball en grup i l'organització en tallers. Finalment, han de ser **motivadores**.

Les activitats, summament **pràctiques**, ajudaran l'alumne a desenvolupar les capacitats bàsiques de comprensió verbal, de raonament lògic, de recerca i selecció d'informació i de valoració crítica, i el conduiran a l'aprenentatge de continguts sobretot procedimentals i actitudinals.

Tot i això, no s'exclou la realització d'activitats per habitar els alumnes a potenciar l'ús dels mecanismes de la **memòria**.

Es primaran, en definitiva, les feines fetes individualment o en grup, i lliurades o corregides puntualment; les lectures, que fomentaran la comprensió i iniciació a la crítica; i els controls, que podran ser en ocasions d'autoavaluació i de coavaluació.

- Materials i recursos didàctics.

Materials didàctics	
3r ESO	
Llibre de text	<i>Llengua Catalana i Literatura. 3r ESO.</i> Ed. Vicens Vives. ISBN: 978-84-682-3110-5
Quadern de classe	Quadern d'espiral i material necessari per complir les normes del quadern: bolígraf, llapis...
Lectures obligatòries	<i>Nocturn a quatre mans.</i> Pere Pons i Clar. Jo llibre <i>Raquel.</i> Isabel-Clara Simó. Estrella Polar
Altres recursos	Dossiers, Google Classroom, blocs, pàgina web, pissarra digital, material adaptat, Jocs de llengua...

4. Temporalització

Temporització continguts nuclears		3r ESO
1a avaluació	2a avaluació	3a avaluació
La portada de diari. La notícia. El breu. La crònica	Els gèneres d'opinió. El reportatge	L'entrevista. La publicitat. La informació a la xarxa

L'adequació. La coherència	La cohesió. La coma. El punt i seguit	El punt i a part. El paràgraf. Punt i coma, dos punts i punts suspensius. Parèntesis i guió
Les categories gramaticals. El subjecte. El CN	El verb. L'atribut. CD. CI. CC	C. de règim verbal. C. predicatiu. Pronoms Febles. L'oració composta.
A/E, O/U, La síl·laba, el diftong i el hiat	L'accentuació i la dièresi. Les oclusives. Les esses.	G/J, TG/TJ, IX/X, TX/IG, B/V, H, M/N, L·L, R/RR
Els diccionaris. La sinonímia. La lexicalització	Els camps semàntics i la hiponímia. Les locucions, les frases fetes i els refranys. Les varietats geogràfiques	Les varietats geogràfiques. La sociolingüístiques. Les llengües d'Europa
Els trobadors. Ramon Llull. Les quatre grans cròniques	La prosa moral. L'Humanisme. La poesia del s.XV. La novel·la cavalleresca	El Renaixement. El Barroc. El s. XVIII

5. Activitats i procediments d'ampliació i reforç.

- a) Les activitats s'adequaran al temps de què es disposa per treballar-les. S'ha d'intentar que la seva estructuració en parts s'avingui a les sessions de classe, sense que la interrupció en minvi l'efectivitat. Sempre s'ha de comptar amb un temps suficient per a l'explicació i per fer, si cal, consultes, aclariments, intervencions espontànies dels alumnes...
- b) Les activitats han de tenir aspectes "oberts" perquè puguin ser realitzades pels alumnes avantatjats i pels més endarrerits, sense que s'obstaculitzi el treball del grup-classe.
- c) Cada objectiu tindrà les activitats concretes corresponents per garantir-ne l'assoliment. De totes maneres, això no significa haver de crear activitats aïllades per a cada aspecte. Convé limitar, precisament, aquells exercicis específics d'ortografia, morfosintaxi..., deslligats d'altres elements de l'expressió escrita i oral.
- d) La classificació que nosaltres seguirem serà la següent:
 - D'introducció-motivació: per interessar, per implicar l'alumne en el tema

- De coneixements previs: per conèixer les idees, opinions..., sobre el contingut en qüestió.
- De desenvolupament: per conèixer els conceptes, procediments o actituds nous i enllaçar-los amb els ja coneguts.
- De consolidació: per contrastar idees noves amb les prèvies, aplicant-hi els aprenentatges nous.
- De reforç: per a alumnes amb necessitats especials.
- De recuperació: per als alumnes que no han assolit els coneixements treballats.
- D'ampliació: per als alumnes que han realitzat de manera satisfactòria les activitats de desenvolupament.

El professor ha d'escollir aquelles activitats que cregui més convenients per a cada unitat.

6. Avaluació

6.1. Criteris d'avaluació per nivells i estàndards d'aprenentatge avaluable

BLOC 1: COMUNICACIÓ ORAL: ESCOLTAR I PARLAR
1. Comprendre, interpretar i valorar textos orals propis de l'àmbit personal, acadèmic/escolar i social. <i>1.1. Comprèn el sentit global de textos orals propis de l'àmbit personal, escolar/acadèmic i social, n'identifica l'estructura, la informació rellevant i la intenció comunicativa del parlant.</i> <i>1.2. Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text i analitza fonts de procedència no verbal.</i> <i>1.3. Reté informació rellevant i n'extreu informacions concretes.</i> <i>1.4. Segueix i interpreta instruccions orals i respecta la jerarquia donada.</i> <i>1.5. Comprèn el sentit global de textos publicitaris, informatius i d'opinió que procedeixen dels mitjans de comunicació, en distingeix la informació de la persuasió en la publicitat i la informació de l'opinió en notícies, reportatges, etc., i n'identifica les estratègies d'emfatització i d'expansió.</i> <i>1.6. Resumeix textos, de forma oral, en recull les idees principals i les integra, de forma clara, en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.</i>
2. Comprendre, interpretar i valorar textos orals de diferent tipus.

2.1. *Comprèn el sentit global de textos orals d'intenció narrativa, descriptiva, instructiva, expositiva i argumentativa, i n'identifica la informació rellevant, en determina el tema i en reconeix la intenció comunicativa del parlant, així com la seva estructura i les estratègies de cohesió textual oral.*

2.2. *Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text analitzant fonts de procedència no verbal.*

2.3. *Reté informació rellevant i n'extreu informacions concretes.*

2.4. *Interpreta i valora aspectes concrets del contingut i de l'estructura de textos narratius, descriptius, expositius, argumentatius i instructius, i emet judicis raonats i els relaciona amb conceptes personals per justificar un punt de vista particular.*

2.5. *Usa progressivament els instruments adequats per localitzar el significat de paraules o enunciats desconeguts (demana ajuda, cerca en diccionaris, recorda el context en el qual apareix...).*

2.6. *Resumeix textos narratius, descriptius, instructius i expositius i argumentatius de forma clara, en recull les idees principals i integra la informació en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.*

3. *Comprendre el sentit global de textos orals.*

3.1. *Escolta, observa i explica el sentit global de debats, col·loquis i converses espontànies, identifica la informació rellevant, determina el tema i reconeix la intenció comunicativa i l'actitud de cada participant, així com les diferències formals i de contingut que regulen els intercanvis comunicatius formals i els intercanvis comunicatius espontanis.*

3.2. *Observa i analitza les intervencions particulars de cada participant en un debat i es té en compte el to emprat, el llenguatge que s'utilitza, el contingut i el grau de respecte cap a les opinions dels altres.*

3.3. *Reconeix i assumeix les regles d'interacció, intervenció i cortesia que regulen els debats i qualsevol intercanvi comunicatiu oral.*

4. *Valorar la importància de la conversa en la vida social mitjançant la pràctica d'actes de parla: comptant, descrivint, opinant, dialogant..., en situacions comunicatives pròpies de l'activitat escolar.*

4.1. *Intervé i valora la seva participació en actes comunicatius orals.*

5. *Reconèixer, interpretar i avaluar progressivament la claredat expositiva, l'adequació, la coherència i la cohesió del contingut de les produccions orals pròpies i alienes, així com els aspectes prosòdics i els elements no verbals (gestos, moviments, mirada...).*

5.1. *Coneix el procés de producció de discursos orals i en valora la claredat expositiva, l'adequació, la coherència del discurs, així com la cohesió dels continguts.*

5.2. *Reconeix la importància dels aspectes prosòdics del llenguatge no verbal i de la gestió de temps i l'ajuda dels suports audiovisuals en qualsevol tipus de discurs.*

5.3. *Reconeix els errors de la producció oral pròpia i aliena a partir de la pràctica habitual de l'avaluació i autoavaluació, i proposa solucions per millorar-les.*

6. *Aprendre a parlar en públic, en situacions formals i informals, de forma individual o en grup.*

6.1. *Fa presentacions orals.*

6.2. *Organitza el contingut i elabora guions previs a la intervenció oral formal, en selecciona la idea central i el moment en què ha de ser presentada al seu auditori, així com les idees secundàries i exemples que han de donar suport al seu desenvolupament.*

6.3. *Dur a terme intervencions no planificades, dins l'aula, analitza i compara les similituds i les diferències entre discursos formals i discursos espontanis.*

6.4. *Incorpora progressivament paraules pròpies del nivell formal de la llengua en les seves pràctiques orals.*

6.5. *Pronuncia amb correcció i claredat, modula i adapta el seu missatge a la finalitat de la pràctica oral.*

6.6. *Avalua, per mitjà de guies, les produccions pròpies i alienes, i millora progressivament les pràctiques discursives.*

7. *Participar i valorar la intervenció en debats, col·loquis i converses espontànies.*

7.1. *Participa activament en debats, col·loquis... escolars i respecta les regles d'interacció, intervenció i cortesia que els regulen, manifesta les seves opinions i respecta les opinions dels altres.*

7.2. *Se cenyeix al tema, no divaga i atén les instruccions del moderador en debats i col·loquis.*

7.3. *Avalua les intervencions pròpies i alienes.*

7.4. *Respecta les normes de cortesia que han de regular les converses orals i s'ajusta al torn de paraula, respecta l'espai, gesticula de forma adequada, escolta activament els altres i usa fórmules de salutació i comiat.*

8. *Reproduir situacions reals o imaginàries de comunicació potenciant el desenvolupament progressiu de les habilitats socials, l'expressió verbal i no verbal i la representació de realitats, sentiments i emocions.*

8.1. *Dramatitza i improvisa situacions reals o imaginàries de comunicació.*

BLOC 2. COMUNICACIÓ ESCRITA: LLEGIR I ESCRIURE

1. *Aplicar estratègies de lectura comprensiva i crítica de textos.*

1.1. *Posa en pràctica diferents estratègies de lectura en funció de l'objectiu i el tipus de text.*

1.2. *Comprèn el significat de les paraules pròpies de nivell formal de la llengua i les incorpora al seu repertori lèxic.*

1.3. *Relaciona la informació explícita i implícita d'un text i la posa en relació amb el context.*

1.4. *Dedueix la idea principal d'un text, reconeix les idees secundàries i comprèn les relacions que s'hi estableixen.*

1.5. *Fa inferències i hipòtesis sobre el sentit d'una frase o d'un text que contengui diferents matisos semàntics i que afavoreixin la construcció del significat global i l'avaluació crítica.*

1.6. *Avalua el seu procés de comprensió lectora usant fitxes senzilles d'autoavaluació.*

2. Llegir, comprendre, interpretar i valorar textos.

2.1. *Reconeix i expressa el tema i la intenció comunicativa de textos escrits propis de l'àmbit personal i familiar, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social (mitjans de comunicació), identifica la tipologia textual seleccionada, l'organització del contingut, les marques lingüístiques i el format utilitzat.*

2.2. *Reconeix i expressa el tema i la intenció comunicativa de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats, i identifica la tipologia textual seleccionada, les marques lingüístiques i l'organització del contingut.*

2.3. *Localitza informacions explícites i implícites en un text, les relaciona entre si, les seqüència i dedueix informacions o valoracions implícites.*

2.4. *Reté informació, reconeix la idea principal i les idees secundàries i comprèn les relacions entre aquestes.*

2.5. *Entén instruccions escrites de certa complexitat que li permeten desenvolupar-se en situacions de la vida quotidiana i en els processos d'aprenentatge.*

2.6. *Interpreta, explica i dedueix la informació donada en diagrames, gràfics, fotografies, mapes conceptuals, esquemes...*

3. Manifestar una actitud crítica davant la lectura de qualsevol tipus de textos o obres literàries a través d'una lectura reflexiva, que permeti identificar actituds d'acord o desacord respectant a tota hora les opinions dels altres.

3.1 *Identifica i expressa les actituds d'acord i desacord sobre aspectes parcials, o globals, d'un text.*

3.2. *Elabora la seva pròpia interpretació sobre el significat d'un text.*

3.3. *Respecta les opinions dels altres.*

4. Seleccionar els coneixements que s'obtinguin de les biblioteques o de qualsevol altra font d'informació impresa en paper o digital i els integra en un procés d'aprenentatge continu.

4.1. *Empra, de forma autònoma, diverses fonts d'informació i integra els coneixements adquirits als seus discursos orals o escrits.*

4.2. *Reconeix i empra habitualment diccionaris impresos o en versió digital.*

4.3. *Coneix el funcionament de biblioteques (escolars, locals...), així com de biblioteques digitals i és capaç de sol·licitar llibres, vídeos... autònomament.*

5. Aplicar progressivament les estratègies necessàries per produir textos adequats, coherents i cohesionats.

5.1. Aplica tècniques diverses per planificar els escrits: esquemes, arbres, mapes conceptuals, etc., i redacta esborranys d'escriptura.

5.2. Escriu textos usant el registre adequat, n'organitza les idees amb claredat, enllaça enunciats en seqüències lineals cohesionades i respecta les normes ortogràfiques i gramaticals.

5.3. Revisa el text en diverses fases per aclarir problemes amb el contingut (idees i estructura) o la forma (puntuació, ortografia, gramàtica i presentació) i avalua la seva pròpia producció escrita o la dels companys.

5.4. Reescriu textos propis i aliens, aplica les propostes de millora que es dedueixen de l'avaluació de la producció escrita i s'ajusta a les normes ortogràfiques i gramaticals que permeten una comunicació fluida.

6. Escriure textos en relació amb l'àmbit d'ús.

6.1. Escriu textos propis de l'àmbit personal i familiar, àmbit escolar/acadèmic i àmbit social i imita textos model.

6.2. Escriu textos narratius, descriptius i instructius, expositius, argumentatius i dialogats i imita textos model.

6.3. Escriu textos argumentatius amb diferent organització seqüencial, incorpora diferents tipus d'argument i imita textos model.

6.4. Usa diferents i variats organitzadors textuais en les exposicions i les argumentacions.

6.5. Resumeix textos i generalitza termes que tenen trets en comú, globalitza la informació i la integra a oracions que es relacionin lògicament i semànticament, evita parafrasejar el text resumit.

6.6. Fa esquemes i mapes i explica per escrit el significat dels elements visuals que poden aparèixer en els textos.

7. Valorar la importància de l'escriptura com a eina d'adquisició dels aprenentatges i com a estímul del desenvolupament personal.

7.1. Produeix textos diversos i reconeix en l'escriptura l'instrument que és capaç d'organitzar el seu pensament.

7.2. Empra en els seus escrits paraules pròpies del nivell formal de la llengua, les incorpora al seu repertori lèxic i reconeix la importància d'enriquir el seu vocabulari per expressar-se oralment i per escrit amb exactitud i precisió.

7.3. Valora i incorpora progressivament una actitud creativa davant l'escriptura.

7.4. Coneix i utilitza eines de les tecnologies de la informació i la comunicació, participa, intercanvia opinions, comenta i valora escrits aliens o escriu i dona a conèixer els seus propis.

BLOC 3. CONEIXEMENT DE LA LLENGUA

1. Aplicar els coneixements sobre la llengua i les seves normes d'ús per resoldre problemes de comprensió de textos orals i escrits i per compondre i revisar

progressivament autònoma els textos propis i aliens, a més d'utilitzar la terminologia gramatical necessària per explicar els diversos usos de la llengua.

1.1. Reconeix i explica l'ús de les categories gramaticals en els textos i utilitza aquest coneixement per corregir errors de concordança en textos propis i aliens.

1.2. Reconeix i corregeix errors ortogràfics i gramaticals en textos propis i aliens, aplica els coneixements adquirits per millorar la producció de textos verbals a les seves produccions orals i escrites.

1.3. Coneix i usa adequadament les formes verbals en les seves produccions orals i escrites.

2. Reconèixer i analitzar l'estructura de les paraules pertanyents a les diferents categories gramaticals i distingir les flexives de les no flexives.

2.1. Reconeix i explica els elements constitutius de la paraula: arrel i afixos, aplica aquest coneixement a la millora de la comprensió de textos escrits i a l'enriquiment del seu vocabulari actiu.

2.2. Explica els diferents procediments de formació de paraules i distingeix les compostes, les derivades, les sigles i els acrònims.

3. Comprendre el significat de les paraules en tota la seva extensió per reconèixer i diferenciar els usos objectius dels usos subjectius.

3.1. Diferencia els components denotatius i connotatius en el significat de les paraules dins una frase o un text oral o escrit.

4. Comprendre i valorar les relacions d'igualtat i de contrarietat que s'estableixen entre les paraules i el seu ús en el discurs oral i escrit.

4.1. Reconeix i usa sinònims i antònims d'una paraula i explica el seu ús concret en una frase o en un text oral o escrit.

5. Reconèixer els diferents canvis de significat que afecten la paraula en el text: metàfora, metonímia, paraules tabú i eufemismes.

5.1. Reconeix i explica l'ús metafòric i metonímic de les paraules en una frase o en un text oral o escrit.

5.2. Identifica i explica els fenòmens contextuais que afecten el significat global de les paraules: tabú i eufemisme.

6. Emprar de forma efectiva els diccionaris i altres fonts de consulta, tant en paper com en format digital, per resoldre dubtes en relació amb l'ús de la llengua i per enriquir el propi vocabulari.

6.1. Utilitza fonts variades de consulta en formats diversos per resoldre els dubtes sobre l'ús de la llengua i per ampliar el vocabulari.

7. Observar, reconèixer i explicar els usos dels grups nominals, adjectivals, verbals, preposicionals i adverbials dins el marc de l'oració simple.

7.1. Identifica els diferents grups de paraules en frases i textos, diferencia la paraula nuclear de la resta de paraules que el formen i explica el seu funcionament en el marc de l'oració simple.

7.2. Reconeix i explica en els textos el funcionament sintàctic del verb a partir del seu significat i distingeix els grups de paraules que poden funcionar com a

complements verbals argumentals i adjunts.

8. Reconèixer, usar i explicar els elements constitutius de l'oració simple.

8.1. Reconeix i explica en els textos els elements constitutius de l'oració simple, diferencia subjecte i predicat i interpreta la presència o absència del subjecte com una marca de l'actitud, objectiva o subjectiva, de l'emissor.

8.2. Transforma oracions actives en passives i a l'inrevés i explica els diferents papers semàntics del subjecte: agent, pacient, causa.

8.3. Amplia oracions en un text, usa diferents grups de paraules, utilitza els nexes adequats i crea oracions noves amb sentit complet.

9. Identificar els connectors textuais presents en els textos i reconèixer la funció que fan en l'organització del contingut del discurs.

9.1. Reconeix, usa i explica els connectors textuais (d'addició, contrast i explicació) i els principals mecanismes de referència interna, gramaticals (substitucions pronominals) i lèxics (el·lipsi i substitucions mitjançant sinònims i hiperònims), i valora la seva funció en l'organització del contingut del text.

10. Identificar la intenció comunicativa de la persona que parla o escriu.

10.1. Reconeix l'expressió de l'objectivitat o subjectivitat i identifica les modalitats assertives, interrogatives, exclamatives, desideratives, dubitatives i imperatives en relació amb la intenció comunicativa de l'emissor.

10.2. Identifica i empra en textos orals o escrits les formes lingüístiques que fan referència a l'emissor i al receptor, o audiència: la persona gramatical, l'ús de pronoms, el subjecte agent o pacient, les oracions impersonals, etc.

10.3. Explica la diferència significativa que implica l'ús dels temps i maneres verbals.

11. Interpretar de forma adequada els discursos orals i escrits tenint en compte els elements lingüístics, les relacions gramaticals i lèxiques, l'estructura i la disposició dels continguts en funció de la intenció comunicativa.

11.1. Reconeix la coherència d'un discurs, atén la intenció comunicativa de l'emissor i identifica l'estructura i la disposició de continguts.

11.2. Identifica diferents estructures textuais: narració, descripció, explicació i diàleg, explica els mecanismes lingüístics que les diferencien i aplica els coneixements adquirits a la producció i millora de textos propis i aliens.

12. Conèixer la realitat plurilingüe d'Espanya, la distribució geogràfica de les seves diferents llengües i dialectes, els seus orígens històrics i alguns dels seus trets diferencials.

12.1. Localitza en un mapa les diferents llengües d'Espanya, n'explica alguna característica diferencial i compara diversos textos, en reconeix els orígens històrics i en descriu alguns dels trets diferencials.

12.2. Reconeix les varietats geogràfiques del català dins i fora de l'Estat espanyol.

13. Reconèixer les semblances que hi ha entre les diferents llengües romàniques.

13.1. Reconeix les semblances que hi ha entre les diferents llengües romàniques.

13.2. Distingeix tant les diferències com les coincidències amb el castellà per evitar errors (gramaticals, lèxics, fonètics o sintàctics).

14. Identificar els fenòmens de contacte.

14.1. Identifica els fenòmens de contacte de llengües.

15. Reconèixer els principals conceptes sociolingüístics.

15.1. Reconeix els principals conceptes sociolingüístics.

16. Reconèixer la tasca normativitzadora de l'Institut d'Estudis Catalans.

16.1. Reconeix la tasca normativitzadora de l'Institut d'Estudis Catalans.

BLOC 4. EDUCACIÓ LITERÀRIA

1. Llegir obres de la literatura catalana i universal i de la literatura juvenil, properes als gustos i aficions dels alumnes, i mostrar interès per la lectura.

1.1. Llegeix i comprèn amb un grau creixent d'interès i autonomia obres literàries properes als seus gustos, aficions i interessos.

1.2. Valora alguna de les obres de lectura lliure, resumeix el contingut, explica els aspectes que més li criden l'atenció i el que la lectura li aporta com a experiència personal.

1.3. Desenvolupa progressivament el seu propi criteri estètic i persegueix com a única finalitat el plaer per la lectura.

2. Afavorir la lectura i la comprensió d'obres literàries de la literatura catalana i universal i de la literatura juvenil, properes als propis gustos i aficions dels alumnes, contribuint a la formació de la personalitat literària.

2.1. Desenvolupa progressivament la capacitat de reflexió a través de l'observació, anàlisi i explicació de la relació existent entre diverses manifestacions artístiques de totes les èpoques (música, pintura, cinema...).

2.2. Reconeix i comenta la pervivència o l'evolució de personatges tipus, temes i formes al llarg de diversos períodes historioliteraris fins a l'actualitat.

2.3. Compara textos literaris i peces dels mitjans de comunicació que responguin a un mateix tòpic, a través de l'observació, anàlisi i explicació dels diferents punts de vista segons el mitjà, l'època o la cultura i valora i critica el que llegeix o veu.

3. Promoure la reflexió sobre la connexió entre la literatura i la resta de les arts: música, pintura, cinema, etc., com a expressió del sentiment humà, a més d'analitzar i d'interrelacionar obres (literàries, musicals, arquitectòniques...), personatges, temes, etc., de totes les èpoques.

3.1. Parla en classe dels llibres i comparteix les seves impressions amb els companys.

3.2. Treballa en equip determinats aspectes de les lectures proposades, o seleccionades pels alumnes, investiga i experimenta de forma progressivament autònoma.

3.3. Llegeix en veu alta, modula, adequa la veu, s'ajuda d'elements de la comunicació no verbal i potencia l'expressivitat verbal.

3.4. Dramatitza fragments literaris breus, desenvolupa progressivament l'expressió corporal com a manifestació de sentiments i emocions, i respecta les produccions

<i>dels altres.</i>
4. Fomentar el gust i l'hàbit per la lectura en tots els vessants: com a font d'accés al coneixement i com a instrument de lleure i diversió que permet explorar mons diferents dels nostres, reals o imaginaris.   <i>4.1. Llegeix i comprèn una selecció de textos literaris, en versió original o adaptats, i representatius de la literatura de l'edat mitjana al segle XVIII, n'identifica el tema, en resumeix el contingut i n'interpreta el llenguatge literari.</i>
5. Comprendre textos literaris representatius de la literatura de l'edat mitjana al segle XVIII, reconèixer la intenció de l'autor, relacionar el seu contingut i la seva forma amb els contextos socioculturals i literaris de l'època, identificar el tema, reconèixer l'evolució d'alguns tòpics i formes literàries i expressar aquesta relació amb judicis personals raonats.   <i>5.1. Expressa la relació que existeix entre el contingut de l'obra, la intenció de l'autor i el context i la pervivència de temes i formes, i emet judicis personals raonats.</i>
6. Redactar textos personals d'intenció literària segons les convencions del gènere, amb intenció lúdica i creativa.   <i>6.1. Redacta textos personals d'intenció literària a partir de models donats seguint les convencions del gènere amb intenció lúdica i creativa.</i>   <i>6.2. Desenvolupa el gust per l'escriptura com a instrument de comunicació capaç d'analitzar i regular els seus propis sentiments.</i>
7. Consultar i citar adequadament fonts d'informació variades, per fer un treball acadèmic en suport paper o digital sobre un tema del currículum de literatura, adoptar un punt de vista crític i personal i utilitzar les tecnologies de la informació.   <i>7.1. Aporta en els treballs escrits o orals conclusions i punts de vista personals i crítics sobre les obres literàries estudiades, i s'expressa amb rigor, claredat i coherència.</i>   <i>7.2. Utilitza recursos variats de les tecnologies de la informació i la comunicació per fer treballs acadèmics.</i>

Basant-nos en els criteris d'avaluació i els estàndards d'aprenentatge que marca el currículum, adaptant-los al perfil de l'alumnat del nostre centre, els concretam en els termes següents:

Mínims exigibles en acabar 3r d'ESO

Es consideraran mínims per a poder superar el 1r cicle:

1. Tenir un hàbit de treball constant durant el curs, tant pel que fa a la feina dins l'aula com a les tasques encomanades a casa.
2. Tenir una actitud respectuosa envers la llengua i esforçar-se per dominar-la tant oralment com per escrit.

3. Tenir una actitud positiva i participativa en les diferents activitats que es duguin a terme.
4. Utilitzar el català com a llengua vehicular a classe amb els companys i el professor/a, amb un mínim de correcció i fluïdesa.
5. Elaborar un resum oral i escrit d'una exposició o lectura sobre un tema adequat a l'edat.
6. Elaborar redaccions de caràcter propi, tenint en compte les diferents característiques gramaticals i formulant una opinió personal.
7. Adquirir i utilitzar un lèxic i vocabulari adequat a la seva edat i al contingut del curs.
8. Consultar els diccionaris i al professor/a els mots desconeguts, i els mots i expressions dubtosos.
9. Escriure textos propis respectant les propietats del text (coherència, cohesió, adequació i correcció).
10. Elaborar textos escrits de qualsevol de les tipologies estudiades.
11. Escriure textos propis integrant-hi les normes ortogràfiques estudiades.
12. Presentar quaderns i treballs amb correcció ortogràfica referida a les normes estudiades, amb netedat i respectant els marges, amb lletra acurada, etc.
13. Llegir les lectures proposades per al curs.
14. Identificar els complements oracionals i aplicar-los a la correcta construcció d'oracions.
15. D'un text literari complet treballat a classe en vers o en prosa, reconèixer els elements estructurals bàsics i emetre una opinió personal valorativa de la lectura.
16. Identificar el gènere al qual pertany un text literari llegit, reconèixer els elements estructurals bàsics i els grans tipus de procediments retòrics que hi apareixen i emetre una opinió personal valorativa sobre el que s'ha llegit.
17. Produir textos amb intenció literària fent servir les estructures de gèneres i procediments retòrics estudiats.
18. Establir relacions entre obres, autors i moviments dels més rellevants de la història de la literatura catalana i els elements més remarcables del context cultural, social i històric on es desenvolupen.

6.3. Criteris de qualificació per nivells.

La qualificació de l'alumnat s'ha de dur a terme tenint en compte els diferents

elements del currículum. Els criteris de qualificació de les matèries són referent fonamental per valorar tant el grau d'adquisició de les competències bàsiques com el de la consecució dels objectius.

Els alumnes, des de l'inici del procés, han de conèixer els objectius i els criteris que s'aplicaran en l'avaluació dels seus aprenentatges. L'avaluació s'organitzarà a través d'activitats comunicatives en les quals s'integrin les destreses de comprensió i d'expressió, d'interacció i de mediació de la llengua oral i de la llengua escrita. Es valoraran els coneixements gramaticals de les llengües i la capacitat de reflexió lingüística. Convé igualment revisar el tractament dels errors, fomentar l'anàlisi i la valoració individual i compartida del que s'ha après, reflexionar sobre les estratègies d'aprenentatge que els són més adients i ensenyar-los a valorar i a gaudir dels nous aprenentatges.

En el procés d'avaluació contínua, quan el progrés d'un alumne o alumna no sigui l'adequat, s'han d'establir mesures de reforç educatiu. Aquestes mesures s'han d'adoptar en qualsevol moment del curs, tan aviat com es detectin les dificultats i s'han d'adreçar a garantir l'adquisició dels aprenentatges imprescindibles per continuar el procés educatiu.

Els pares i mares o tutors han de saber la situació acadèmica de l'alumne o alumna i les decisions relatives al procés que segueix, així com el seu progrés educatiu.

L'avaluació serà contínua i diferenciada i es durà a terme a través dels següents mètodes i activitats:

- a) Seguiment diari de la feina a classe.
- b) Valoració de treballs individuals i col·lectius.
- c) Realització de proves orals i escrites.
- d) Lectures.

Totes aquestes activitats apareixeran recollides en un dossier realitzat per l'alumne i serà la base per a l'avaluació. L'alumnat serà informat al començament del curs de la manera en què serà aplicada l'avaluació contínua en el procés d'aprenentatge.

Com no podia ser d'una altra forma, tota activitat acadèmica és susceptible de ser avaluada.

Per evitar qualsevol arbitrietat i perquè el procediment tingui funcionalitat, haurà de quedar clarament exposat que l' "avaluació contínua" haurà de ser entesa en un doble sentit: per una banda, com a acumulativa, quant a conceptes i procediments, el coneixement del quals podrà ser valorat en qualsevol moment (el coneixement de la llengua i la competència en el seu ús no són aliens a la recurrència i a la referencialitat de molts dels seus elements); per altra banda, com a "continuada", és a dir, l'activitat quotidiana formarà part de l'avaluació de l'alumnat.

La qualificació per nivells es farà de la següent manera:

1. L'avaluació serà contínua, basada en els continguts programats, i fomentada en els progressos individuals. Es valoraran totes les manifestacions de treball personal: oral i escrites, individuals i col·lectives, fetes a classe o a fora; la puntualitat en la realització de les tasques; la bona disposició i l'actitud, i els recursos emprats en l'elaboració de les tasques personals, controls i exàmens.

2. La qualificació de cada trimestre s'establirà segons els percentatges següents:

- A 3r d'ESO:

- a)70%: exàmens i proves orals.
- b)20%: feina diària, quadern, treballs.
- c)10%: actitud, participació, respecte.

3. Les errades ortogràfiques penalitzaran un màxim de 2 punts, a raó de 0,1 per falta comesa. Les greus es poden penalitzar fins a 0,5 per falta.

4. Hi haurà dues lectures obligatòries, als dos primers trimestres, les quals seran avaluades segons una prova, ressenya, treball... A més també es podran realitzar lectures voluntàries. Aquestes lectures voluntàries, comptaran 0,25 cadascuna, nota que se sumarà a la nota final de cada avaluació, amb un màxim d'un punt (4 lectures per trimestre). Els alumnes hauran de triar les lectures d'un llistat que se'ls

facilitarà a principi de curs. Una vegada llegida la lectura els alumnes hauran de presentar una fitxa de lectura i, si el professor ho creu convenient, es podrà fer una prova oral i/o escrita per comprovar que l'alumne ha llegit la lectura.

5. No hi haurà proves de recuperació sobre els continguts al llarg del curs. Només n'hi haurà en casos d'excepcionalitat i a criteri del professor. Al mes de juny es podran dur a terme les recuperacions que el professor cregui oportunes

6. La qualificació final del curs es traurà del conjunt de trimestres. Ara bé, serà condició indispensable aprovar el darrer trimestre, ja que és avaluació contínua.

7. Per poder fer una mitjana dels exàmens, a fi de treure'n la nota del trimestre, s'ha d'haver aconseguit, com a mínim, un 3 de cadascun dels exàmens. Així mateix, també s'ha de treure, com a mínim, un 3 de la resta d'apartats qualificables.

8. La nota de recuperació de setembre serà com a molt un 5.

9. És indispensable, per superar l'assignatura, la utilització, en tot moment, ja sigui oralment o escrit, de la llengua catalana. Si no és així, es considerarà que no se supera l'assignatura.

6.4. Procediments d'avaluació

En aquest aspecte, ha de facilitar el control, la detecció d'errades i la correcció de:

La intervenció del professor com a organitzador de les activitats d'aprenentatge.

L'adequació dels materials, activitats i metodologies als objectius proposats.

La coordinació de l'equip de professors.

I, en general, la pertinència dels continguts que conformen el currículum.

Aquesta avaluació dels processos d'aprenentatge, i en darrer terme de la mateixa programació necessita de la participació dels alumnes. No basta amb exposar-li què i com es pretén que millorin la seva competència comunicativa, sinó que s'ha de discutir les raons que ens han conduït al model de programació que presentem, estar oberts a possibles crítiques i suggeriments, i abandonar possibles activitats que no

donin resultat, o incorporar variants que ells, els alumnes, puguin proposar. És convenient realitzar alguna sessió de valoració de la feina realitzada al final de cada trimestre per estudiar el funcionament parcial de la programació, examinant punt per punt els encerts i les errades l'origen de les quals se sospiti que no estigui ni en els discents ni en els docents. A més, recordar amb insistència la raó, la causa del que s'està fent en cada moment té molta importància.

L'avaluació serà contínua i diferenciada, com s'ha dit abans, i es durà a terme a través dels següents mètodes i activitats:

- Seguiment diari de la feina a classe.
- Valoració de treballs individuals i col·lectius.
- Realització de proves orals i escrites.

6.5. Criteris i procediments de recuperació de pendents

Els criteris i els procediments de recuperació de les matèries pendents de cursos anteriors (1r, 2n o 3r d'ESO) són un dels següents:

- a) Aprovar la 1a i 2a avaluació del curs vigent i/o aprovar el curs actual. Queden exclosos d'aquesta mesura els alumnes que participen de programes especials com: ALTER, formació professional bàsica i d'altres.
- b) Aprovar la prova de pendents que es farà durant el tercer trimestre.

6.6. Criteris de promoció i titulació. *Vegeu PGA*

7. Ensenyaments globalitzats (transversalitat).

Es realitzaran activitats (participació en col·loquis, xerrades, organització o participació en jornades de solidaritat internacional...) relacionades amb temes transversals que puguin sorgir al llarg del curs. La selecció de textos o lectures també pot anar encaminada a tractar dins l'aula els diferents temes transversals.

8. Contribució de la matèria a l'adquisició de les competències.

Amb el terme *competència* es fa referència no únicament als sabers, sinó també a les habilitats i a les actituds. Es refereix, per tant, a la capacitat per integrar els coneixements adquirits (saber) amb la capacitat de fer de cada un (saber fer) per

actuar de manera idònia en situacions diverses. Incorpora a més el saber ser i el saber estar. Suposa, així, la barreja de coneixements, destreses pràctiques, valors, motivacions, sensibilitats i factors socials que conjuntament possibiliten actuar amb eficàcia.

Amb la denominació competències bàsiques es fa referència a les competències que, al mateix temps que afavoreixen el desenvolupament personal i social, milloren la capacitat d'aprenentatge al llarg de la vida, tot integrant i vinculant el que se sap en situacions noves i imprevistes (aprendre a aprendre).

En el marc de les propostes de la Comissió Europea d'Educació s'han establert vuit competències claus, la primera de les quals és la *competència en comunicació lingüística*.

La *competència en comunicació lingüística* es refereix a l'ús del llenguatge com a instrument de comunicació oral i escrita, de representació, d'interpretació i de comprensió de la realitat, de construcció del coneixement i d'organització i regulació del propi pensament, de les emocions i dels comportaments.

Els coneixements, les habilitats i les actituds permeten comunicar i expressar idees, manifestar opinions, acords o desacords, negociar significats, generar idees noves i compartir criteris, construir un discurs coherent i cohesionat, decidir i argumentar, llegir i entendre, escoltar, mitjançar i conversar plenament. D'altra banda, llegir i escriure permet cercar informació, seleccionar-la, classificar-la, relacionar-la i interpretar-la. Facilita la descoberta del món, dels coneixements i de la creació literària. Aprendre a comunicar-se necessita reflexionar sobre el funcionament del llenguatge i tenir a l'abast els recursos expressius adequats al context, als destinataris o interlocutors i a la intenció comunicativa. Possibilita l'ús funcional de la llengua i desenvolupa també l'autosuficiència, l'autoestima i actituds positives envers un mateix, els altres i la societat.

El currículum d'aquestes dues matèries, pel fet de tenir com a objectiu el desenvolupament de la capacitat per interactuar de manera competent mitjançant el llenguatge en les diferents esferes de l'activitat social, contribueix de manera decisiva al desenvolupament de tots els aspectes que conformen la *competència en comunicació lingüística*. A més, les habilitats i estratègies per a l'ús d'una llengua determinada i la capacitat per prendre la llengua com objecte d'observació, encara que s'adquireixin des d'una llengua, es transfereixen i s'apliquen a l'aprenentatge

d'altres. Aquest aprenentatge contribueix, al mateix temps, a augmentar la competència sobre l'ús del llenguatge en general.

S'aprèn a parlar i a escoltar, a llegir i escriure per a la interacció comunicativa, però també per adquirir nous coneixements: el llenguatge, a més d'instrument de comunicació, és un mitjà de representació del món i és la base del pensament i del coneixement. L'accés al saber i a la construcció de coneixements mitjançant el llenguatge es relaciona directament amb la competència bàsica d'*aprendre a aprendre*. Així mateix, els continguts de reflexió sobre la llengua recullen un conjunt de coneixements conceptuals (metallenguatge gramatical) i procedimentals (capacitat per analitzar, contrastar, ampliar i reduir enunciats mitjançant l'ús conscient de certs mecanismes gramaticals; substituir elements de l'enunciat per altres de gramaticalment equivalents; utilitzar diferents esquemes sintàctics per expressar una mateixa idea; diagnosticar errors i reparar-los, etc.) que s'adquireixen en relació amb les activitats de comprensió i composició de textos i que es reutilitzen per optimitzar l'aprenentatge lingüístic, és a dir, per aprendre a aprendre llengua.

D'altra banda, aprendre a usar la llengua és també aprendre a analitzar i resoldre problemes, traçar plans i emprendre processos de decisió, ja que una de les funcions del llenguatge és regular i orientar la nostra pròpia activitat. Per això, l'adquisició d'habilitats lingüístiques contribueix a progressar en la *iniciativa personal* i en la regulació de la pròpia activitat amb *autonomia* progressiva.

En les matèries de llengua, les tecnologies de la informació i de la comunicació són un instrument de comunicació oral i escrita. Aquestes dues matèries contribueixen al *tractament de la informació i competència digital* perquè proporcionen coneixements i destreses per a la recerca i selecció d'informació rellevant d'acord amb diferents necessitats, així com per a la seva reutilització en la producció de textos orals i escrits propis. La recerca i selecció de moltes d'aquestes informacions requerirà, per exemple, l'ús adequat de biblioteques o la utilització d'Internet, la realització guiada d'aquestes recerques constituirà un mitjà per al desenvolupament de la *competència digital*. A això hi contribueix també el fet que els currículums incloquin l'ús de suports electrònics en la composició de textos de manera que puguin aconseguir més eficaçment algunes operacions que intervenen en el procés d'escriptura (planificació, execució del text, revisió, etc.) i que constitueixen un dels continguts bàsics d'aquestes matèries. També pot contribuir al desenvolupament d'aquesta competència

l'ús dels nous mitjans de comunicació digitals que impliquen un ús social i col·laboratiu de l'escriptura i dels coneixements.

L'aprenentatge de les llengües, entès com el desenvolupament de la competència comunicativa, contribueix decisivament al desenvolupament de la *competència social i ciutadana*, entesa com un conjunt d'habilitats i destreses per a les relacions, la convivència, el respecte i l'enteniment entre les persones. En efecte, aprendre llengua és aprendre a comunicar-se amb els altres, a comprendre el que aquests transmeten i aproximar-se a altres realitats. D'altra banda, l'educació lingüística té un component estretament vinculat amb aquesta competència: la constatació de la varietat dels usos de la llengua, la diversitat lingüística i la valoració de totes les llengües com a aptes per igual per exercir les funcions de comunicació i de representació. També es contribueix des de les dues matèries a aquesta competència en la mesura que s'analitzen les maneres mitjançant les quals el llenguatge transmet i sanciona prejudicis i imatges estereotipades del món, per tal de contribuir a l'eradicació dels usos discriminatoris del llenguatge.

En aquestes matèries la lectura, la interpretació i la valoració de les obres literàries contribueixen de manera rellevant al desenvolupament d'una *competència artística i cultural*, entesa com a aproximació d'un patrimoni literari, i a uns temes recurrents que són expressió de preocupacions essencials de l'ésser humà. La seva contribució serà més rellevant si es relacionen l'estimació de les manifestacions literàries amb altres manifestacions artístiques, com ara la música, la pintura o el cinema. Aquesta competència també permet procurar que el món social de la literatura (autors, crítics, accés a biblioteques, llibreries, catàlegs o la presència de la literatura a la premsa) adquireixi sentit per a l'alumnat.

Tractament de les competències clau a les matèries

COMPETÈNCIA CLAU	COM LA TREBALLAM A LA NOSTRA MATÈRIA? (ítems generals)
Comunicació lingüística	La competència en comunicació lingüística suposa parlar i escoltar, llegir i escriure, comprendre i opinar. A partir d'aquests sis procediments, els continguts han d'anar dirigits a l'adquisició d'aquelles habilitats que configuren aquesta competència: comprensió de textos orals i escrits i elaboració d'escrits amb correcció gramatical, ortogràfica i lèxica. Podem estructurar la competència lingüística en: - <u>La comprensió oral</u>: exposicions orals, entendre textos orals, relacions interpersonals...

	- <u>La comprensió escrita</u>: entendre qualsevol escrit adequat al context i de diferent tipologia.- <u>L'expressió oral i expressió escrita</u>: produccions de discursos orals i escrits diversos que siguin coherents, cohesionats i adequats a les diferents situacions comunicatives.- <u>La interacció oral</u>: respecte de les normes reguladores dels intercanvis comunicatius.
Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia	Aquesta competència no es tracta de forma explícita a la matèria, però, així i tot, la podem treballar de la següent manera: - Recompte de sil·làbic que ens ajuda a classificar les paraules.- Ajuda a entendre la complexitat de les combinacions sintàctiques, ja que és necessari el raonament lògic al voltant del qual s'estructuren les matèries científiques.- Fer el recompte numèric dels exàmens i els percentatges finals de l'assignatura.
Competència digital	Recull el conjunt de coneixements, capacitats, destreses i habilitats, a més de valors i actituds, per a la utilització estratègica de la informació i la comunicació de contextos i amb eines propis de les tecnologies digitals. Treballam aquesta competència dins l'aula de la següent manera: - Saber cercar, seleccionar i interpretar les informacions de manera crítica que arriben per suports digitals a l'hora de realitzar treballs de recerca...- Ús de les taules i ordinadors.- Ús del Classroom i altres eines de suport digital com a plataformes digitals que serveixen com a eines de comunicació entre els alumnes i els professors.
Aprendre a aprendre	Treballarem aquesta competència de la següent manera: - Utilitzar els coneixements previs d'un tema determinat per saber d'on partim i fins allà on volem arribar.- Desenvolupar un aprenentatge de cada vegada més autònom, corregint els exàmens, treballs... individualment i en grup.- Fomentarem la capacitat de motivació per aprendre.- Farem activitats en les quals els alumnes aprenguin a autoavaluar-se.
Competències socials i cíviques	Treballarem aquesta competència de la següent manera: - Desenvolupar les habilitats i destreses per a les relacions, la convivència, el respecte i la capacitat d'entendre's a les societats democràtiques. Aprendre llengua és aprendre a comunicar-se amb els altres.

	- Aprendre la llengua i les seves varietats ajudarà a l'alumne a prendre consciència del seu lloc com a individu integrat dins una societat regida per uns valors ètics i culturals que s'expressen mitjançant la paraula.- Treball en diferents equips cooperatius.- Llegir i comprendre diferents textos de temàtica variada.- Realitzar treballs per projectes on els alumnes utilitzaran les habilitats lingüístiques adquirides per crear, explicar, analitzar críticament, autoavaluar propostes pròpies...
Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor	Treballarem la competència de la següents manera: - Treball per projectes per potenciar la seva autonomia, el treball en grup...
Consciència i expressions culturals	Treballarem la competència de la següents manera: - Lectura de textos i obres completes d'intenció literària- Analitzar aquests textos i extreure'n temes i tòpics de validesa universal.- Crear produccions pròpies a partir de les vivències i sentiments dels alumnes.- També relacionarem la literatura amb el context sociocultural dels textos i dels autors.

9. Adaptacions necessàries per atendre l'alumnat NESE

9.1 Plans d'actuació

- 3r i 4t d'ESO: No hi ha grups flexibles ni de desdoblament. A 4t d'ESO els alumnes que estan dins el PRAQ tenen un grup reduït i una atenció individualitzada.

9.2 Criteris per a l'elaboració de les adaptacions curriculars

Amb l'objectiu d'establir una programació que s'ajusti a la realitat del nostre alumnat haurem de fer una valoració de les seves característiques segons els paràmetres següents:

Què valoram: situació econòmica i cultural de la família, rendiment de l'alumne en l'etapa anterior, personalitat, aficions i interessos...

Com obtindrem la informació: qüestionari previ a l'alumnat, entrevista individual, anàlisi de l'expedient escolar de Primària...

Les adaptacions curriculars suposaran canvi en el currículum amb la finalitat d'atendre les diferències individuals del nostre alumnat.

Dins les adaptacions curriculars diferenciarem dos models de resposta en funció de les situacions de diferent naturalesa que trobarem:

- Adaptacions per a alumnes amb necessitat de suport educatiu. Els casos en què hi hagi dificultats serioses perquè un alumne assoleixi els objectius corresponents al seu nivell implicaran també una consideració especial i hauran de conduir al disseny d'un currículum individual. El mateix passarà amb alumnes que estiguin per damunt del ritme general de la classe.
- Adaptacions sobre la programació didàctica general. No afecten els aspectes prescriptius del currículum. Tracten, senzillament, de facilitar el procés educatiu de cada alumne considerat individualment.

Les adaptacions que es preveuen es refereixen als aspectes següents: agrupaments, continguts, activitats, metodologia, materials utilitzats, procediments i instruments d'avaluació.

L'objectiu últim ha de ser intentar proporcionar a cada alumne la resposta que necessita en funció de les seves necessitats i també les seves limitacions, tractant sempre que aquesta resposta s'allunyi el menys possible de les que són comunes a tot l'alumnat.

L'alumnat amb necessitat de suport educatiu es beneficiarà d'un tractament individualitzat a través de les adaptacions curriculars següents:

- Canvis metodològics
- Prioritat en alguns objectius i contingut
- Modificacions en el temps d'assoliment dels objectius
- Adequacions en els criteris d'avaluació en funció de les seves dificultats específiques.

Malgrat tot, el seu major o menor allunyament del currículum bàsic dependrà de l'avaluació i el diagnòstic previ de cada alumne que ha de fer el Departament d'Orientació.

L'atenció a l'alumnat d'incorporació tardana es fa dins el Programa d'Acollida Lingüística i Cultural (PALIC), aquest curs el departament de català compta amb 8 hores de PALIC. A més dels professors del Departament, aquest alumnat serà atès per

na Catalina Pons, professora externa al centre, i na Fanny Vallori del departament d'orientació. Cada professor del departament farà un seguiment dels alumnes de PALIC que tengui dins l'aula.

9.3. Mesures individuals de suport

Tenint en compte els informes que ens proporciona el departament d'orientació, tendrem en compte els següents punts a l'hora d'adoptar les mesures individuals de suport:

- Per als alumnes amb necessitats educatives no determinades com a NESE: adaptacions curriculars no significatives.
- Per als alumnes amb necessitats educatives valorats com a NESE: adaptacions curriculars no significatives (que es determinaran a l'informe NESE). *Vegeu l'annex 1.*
- Per als alumnes amb NEE, per als alumnes d'IT, en el cas que desconeguin les 2 llengües oficials, i/o per als alumnes amb un desfasament curricular de 2 o més cursos i un nivell de competència que no els permeti assolir els objectius de l'etapa: adaptacions curriculars significatives. Els estàndards d'aprenentatge seran la base per considerar si l'alumne té assolits els objectius de l'assignatura. A partir d'ells s'elaboraran els objectius adaptats amb el requisit de presentar un desfasament de 2 o més cursos.

10. Activitats complementàries i extraescolars del departament

Pendent de concretar. Durant el curs es podran programar activitats complementàries relacionades amb els continguts de la matèria a criteri del professorat i segons l'oferta.

IES Port d'Alcúdia. Curs 2018-2019
Programació didàctica. Departament de Llengua Catalana i Literatura